

МОСТИСЬКИЙ РАЙОН

Прикордонний район на заході Львівської області. Географічно належить до Передкарпаття. Значна частина району – підвищена хвиляста рівнина, територією якої проходить Головний Європейський вододіл. Найголовніша транспортна артерія Мостищини – траса міжнародного значення Львів-Шегині-Краків. У районі добре розвинена прикордонна інфраструктура, є багато магазинів і складів харчування, більшість з яких працює цілодобово, АЗС, гуртівні, пункти обміну валют, відділення страхових компаній тощо.

Завдяки прикордонному розташуванню на Мостищині завжди розвивалися паралельно українська та польська культури. З Мостиськ походить видатний учений-економіст Ян Тоболька, із навколишніх сіл – найвизначніший філософ і економіст Польщі XVII ст. Андрій Фредро, професори Краківського університету Якуб і Матвій Мостиські, професор Замостської академії Криштоф Запальський, з села Радохинці – видатний астроном, історик і географ Бернард Ваповський. Місто Судова Вишня – батьківщина видатного письменника-полеміста Івана Вишенського та польського письменника Мартина Кровицького. Недалеко від Мостиськ народилися й працювали вчений-філолог і педагог Яким Ярема (с. Арламівська Воля), співак світової слави Модест Менцинський (с. Великі Новосілки). Поблизу Судової Вишні, у с. Борятин, проживав поет Богдан-Ігор Антонич.

Назва районного центру – міста **Мостиська** походить від слова «мости», які досі є на р. Січні. Першу письмову згадку знайдено у 1244 р. в Галицько-Волинському літописі, де розповідається, що поблизу Мостищ (стара назва Мостиську) відбувся бій між військами Данила Галицького та чернігівського князя Ростислава Михайловича – претендента на галицький престол. У XIII ст. Мостиська були невеликим боярським укріпленням. Економічний розвиток Мостиськ, як і багатьох інших західноукраїнських міст, у часи середньовіччя спричинений зручним розташуванням на торговому шляху зі сходу на захід. Після надання магдебурзького права (1404 р.) у місті розквітла торгівля, постали ремісничі цехи, будувалися костели та церкви. Як і кожне місто, що користувалося магдебурзьким правом, Мостиська мали ратушу, ринок, оборонні мури та вали, сліди яких збереглися у північно-східній частині.

Мостиська були прославлені в однойменній пісні гурту «Брати Гадюкіни» (альбом «Всього чотко», 1989 р.).

Перед Мостиськами на трасі розташоване давнє містечко **Судова Вишня**. До 1545 р. воно називалося Вишня (від давньоукраїнського прикметника «вишний», тобто «місто на підвищенні»), а слово «Судова» додалося завдяки шляхетським судам і трибуналам, які регулярно відбувалися тут із 1443 р. У центрі міста збереглося кілька старих будинків, в одному з яких розташований музей (див. нижче), є парк XIX ст., костел (1890 р.). У містечку був палац Коморовських, який згорів кілька років тому.

Варто відвідати

Домініканський монастир (1404 р.) з діючим костелом Матері Божої Неустанної Помочі (1598 р.), у костелі знаходиться однойменна чудотворна ікона, коронована Папою Римським; м. Мостиська, вул. Б. Хмельницького, 5

Костел Різдва Івана Хрестителя (1404 р., 1604 р.), тепер греко-католицька церква; м. Мостиська, вул. М. Грушевського

Філіальна каплиця Відвідання Єлисавети Пресвятою Марією, тепер греко-католицька церква (1636 р.); м. Мостиська

Графський палац (1825 р.), тепер школа; м. Мостиська, передмістя Рудники

Монастир сестер служебниць Диви Марії з костелом-санктуарієм Матері Божої Фатімської (XVII ст.), с. Крисовичі

Костел Св. Апостола Матвія, с. Крукеничі

Костел Св. Миколая (XVII ст.), с. Радохинці

Костел Св. Миколая (XIX ст.), неоготичний зі збереженим органом; с. Пнікут

Три пам'ятки садово-паркового мистецтва – парки у Крукеничах, Тишковичах, Тщенці (XVIII ст.)

Дерев'яні церкви:

Церква Св. Бориса і Гліба з дзвіницею (XVII ст., 1812 р.), с. Буховичі

Церква Здвиження Чесного Хреста (1729 р.) з дзвіницею (XIX ст.), с. Годині

Церква Собору Пресвятої Богородиці (1659 р.) з дзвіницею (XVIII ст.), с. Гостинцеве

Церква Св. Миколая (1653 р.) з дзвіницею (1690 р.), с. Дмитровичі

Церква Вознесіння (1720 р.), с. Завада

Церква Симеона Стовпника (1803 р.), горіла у 1966 р., відновлена 1989 р., с. Крукеничі

Музеї

Історико-красознавчий музей «Мостищина»

Розповідає про історію краю від найдавніших часів до сьогодення.

м. Мостиська, вул. М. Грушевського, 21

9:00-18:00, ПН і ВТ – вихідні

Філія музею у м. Судова Вишня

Експозиції: викопні рештки археологічних досліджень, середньовічна Судова Вишня під владою Казимира Великого, виробы слюсарного та ковальського цехів, поминальна книга шевського цеху (1685 р.), свічки з Берегівської і Судовишнянської церкви, збірки Івана Франка (20-ті рр. XX ст.), історія папірні в Судовій Вишні, фото та листи періоду національно-визвольних змагань 40-50-х рр. XX ст. та багато іншого.

м. Судова Вишня, пл. І. Франка, 4 (Народний дім)
(098) 495-88-69 Костяк Тетяна Григорівна

(03234) 3-12-11 (дом.)

13:00-17:00, ПН-ВТ – вихідні

Красознавчий музей

Розташований у селі, де в українській родині народився відомий оперний співак Модест Менцинський.

В експозиції музею – речі, які належали М. Менцинському, нумізматичний відділ (експонати XIX-XX ст.), українська вишивка.

с. Великі Новосілки

(03234) 6-64-13

9:00-15:00, СБ-НД за домовленістю

Красознавчий музей

Представлено побут місцевого населення, світлицю минулого, вишиванки.

с. Волиця

(03234) 6-63-22

9:00-15:00